

POSTANOWIENIE Z DNIA 14 MAJA 2008 R.
SNO 42/08

Artykuł 540 § 2 k.p.k. ma zastosowanie również w postępowaniu dyscyplinarnym.

Przewodniczący: sędzia SN Józef Dołhy (sprawozdawca).
Sędziowie SN: Jan Górowski, Hubert Wrzeszcz.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny z udziałem protokolanta, bez udziału stron w sprawie sędziego Sądu Okręgowego po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2008 r. wniosku sędziego Sądu Okręgowego o wznowienie postępowania dyscyplinarnego zakończonego postanowieniem Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 31 maja 2006 r., sygn. akt ASDz (...), na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji RP w zw. z art. 540 § 2 k.p.k.

postanowił:

wznówić postępowanie w sprawie, uchylić postanowienie Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 31 maja 2006 r., sygn. ASDz (...), i sprawę przekazać temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Uzasadnienie

Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, postanowieniem z dnia 23 lutego 2006 r. umorzył – na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. – postępowanie dyscyplinarne przeciwko sędziemu Sądu Okręgowego, obwinionemu o przesłanie, bez podstawy prawnej, w dniu 20 października 2004 r. akt sprawy V P 38/04 Sądu Okręgowego Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych. Na postanowienie to obwiniony złożył zażalenie. Zarządzeniem z dnia 16 marca 2006 r. Rzecznik Dyscyplinarny odmówił przyjęcia zażalenia uznając, że przepis art. 114 § 6 u.s.p. przyznaje prawo wniesienia zażalenia tylko podmiotom wymienionym w tym przepisie. Od tego zarządzenia odwołał się obwiniony sędzia. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny postanowieniem z dnia 31 maja 2006 r., sygn. ASDz (...), utrzymał w mocy zaskarżone zarządzenie, stwierdzając, że prawo wniesienia zażalenia na postanowienie rzecznika dyscyplinarnego o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego mają tylko podmioty wymienione w art. 114 § 6 u.s.p., a skoro przepis ten nie wymienia obwinionego sędziego, to nie może on kwestionować takiego rozstrzygnięcia.

Sędzia Sądu Okręgowego wniósł skargę konstytucyjną o zbadanie zgodności art. 114 § 6 u.s.p. z Konstytucją RP i Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. W toku toczącego się postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym doszło do nowelizacji u.s.p. – ustawą z dnia 29 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 136, poz. 959 i Nr 230, poz. 1698) zmieniono m.in. art. 114 § 6. Od dnia wejścia w życie tej ustawy, tj. od dnia 31 sierpnia 2007 r., także obwinionemu sędziemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie rzecznika dyscyplinarnego o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 4 marca 2008 r., sygn. akt SK 3/07, orzekł, że art. 114 § 6 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu nadanym przez art. 89 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) i obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 136, poz. 959 i Nr 230, poz. 1698), w zakresie, w jakim pozbawia obwinionego sędziego prawa wniesienia do sądu dyscyplinarnego zażalenia na postanowienie rzecznika dyscyplinarnego o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego, jest niezgodny z art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 41, poz. 251).

Sędzia Sądu Okręgowego złożył wniosek o wznowienie postępowania. Powołując się na art. 190 ust. 4 Konstytucji RP, art. 126 i 128 u.s.p. w zw. z art. 540 § 2 i art. 544 § 2 k.p.k. wniósł o:

- 1) wznowienie postępowania w sprawie ASDz (...) Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego,
- 2) uchylenie postanowienia tegoż Sądu z dnia 31 maja 2006 r., zmianę zarządzenia Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych z dnia 16 marca 2006 r., zmianę postanowienia Rzecznika Dyscyplinarnego z dnia 23 lutego 2006 r. w części dotyczącej podstawy umorzenia postępowania dyscyplinarnego poprzez umorzenie go na mocy art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.,

ewentualnie uchylenie postanowienia z dnia 31 maja 2006 r. i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Wniosek o wznowienie postępowania jest zasadny w zakresie, w jakim domaga się uchylenia postanowienia Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 31 maja 2006 r. Zgodnie z art. 128 u.s.p. w sprawach nieuregulowanych w rozdziale

dotyczącym odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

W u.s.p kwestii wznowienia postępowania dyscyplinarnego dotyczą przepisy art. 125 i art. 126. Oczywiście jest zatem, że przepis art. 540 § 2 k.p.k. ma zastosowanie również w postępowaniu dyscyplinarnym.

W myśl tego przepisu postępowanie wznowia się na korzyść oskarżonego, jeżeli w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stracił moc lub uległ zmianie przepis prawny będący podstawą skazania lub warunkowego umorzenia. Zawarte w tym przepisie wyliczenie rozstrzygnięć mogących podlegać ewentualnej sanacji stanowiłoby formalną przeszkodę do wznowienia postępowania dyscyplinarnego w przedmiotowej sprawie, jednakże w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 września 2006 r., sygn. akt SK 60/05 (Dz. U. Nr 167, poz. 1192), wznowienie postępowania w sprawie jest w pełni dopuszczalne. W wyroku tym Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 540 § 2 k.p.k. w zakresie, w jakim ogranicza dopuszczalność wznowienia postępowania na korzyść oskarżonego tylko do przypadków, w których uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjny przepis prawny stanowił podstawę skazania lub warunkowego umorzenia, jest niezgodny z art. 190 ust. 4 w związku z art. 32 ust. 1, art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu orzeczenia Trybunał Konstytucyjny wskazał, że wyrok Trybunału ma to znaczenie, że – w razie uznania za niezgodny z Konstytucją przepisu, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie w sprawie karnej – powstaje możliwość wznowienia postępowania zakończonego tym orzeczeniem, niezależnie od tego, jaką formę prawną ono przybrało (postanowienie, wyrok), a także – niezależnie od merytorycznej treści orzeczenia (skazanie, uniewinnienie, umorzenie, warunkowe umorzenie). Obecnie, na wypadek orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niekonstytucyjności prawnej podstawy rozstrzygnięcia w sprawie karnej, wznowienie postępowania jest dopuszczalne bez żadnych wstępnych warunków (OTK–A/2006/8/101).

Uwzględniając powyższe należało, na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji RP w zw. z art. 540 § 2 k.p.k., wznowić postępowanie w sprawie, uchylić postanowienie Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 31 maja 2006 r., sygn. akt ASDz (...), i sprawę przekazać temu Sądowi do ponownego rozpoznania.